

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Paradis barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

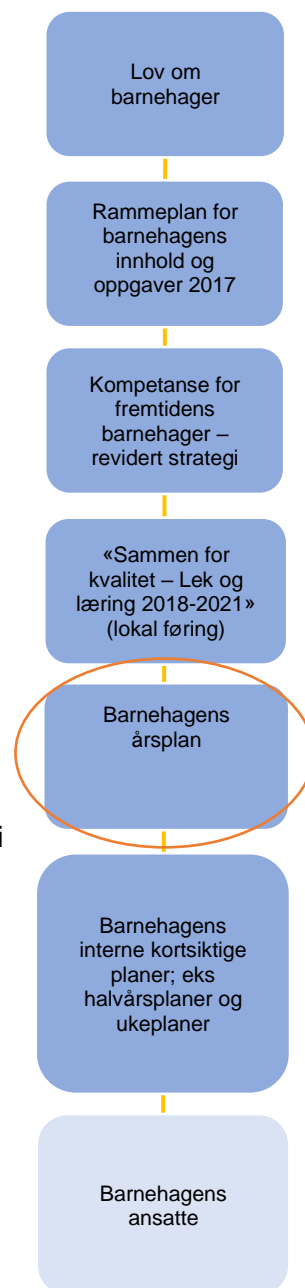
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

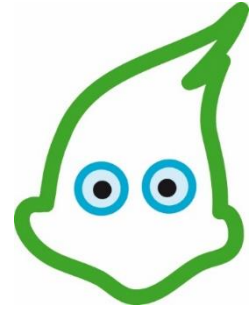

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	10
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	13
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	14
3.1.2 Matematisk kompetanse	14
3.2 Digitale verktøy	15
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	15
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	15
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	17
4.2.1 Dokumentasjon	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.2.2 Vurdering	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.2.3 Oppfølging	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	21
I. Barnesyn og lærings syn	21
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	22

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	22
V.	Overganger	23
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	23
VI.	Foreldremedvirkning	23
VII.	Bærekraftig utvikling	24
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	25
IX.	Barns seksuelle helse	26

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Paradis barnehage er en tradisjonell barnehage bygget i 1988. Vi ligger sentralt til i Birkelundsbakken med gåavstand til bybanen og busstopp rett utenfor barnehagen.

Vi har:

- Fine turområder i umiddelbar nærhet som blir flittig brukt
- Fokus på godt foreldresamarbeid
- Minibuss vi bruker til førskolegruppen, dette gjør at vi kan ta lengre og mer utfordrende turer med førskolebarna
- Fokus på lek og relasjoner

Vi har 6 avdelinger:

Ty: Storbarnsavdeling for 2-6 åringer

Balder: Storbarnsavdeling for 2-6 åringer

Breidablikk: Storbarnsavdeling for 2-6 åringer

Frøya: Småbarnsavdeling for 0-3 åringer

Frigg: Småbarnsavdeling for 0-3 åringer

Snorre: Småbarnsavdeling for 0-3 åringer

Størrelsene på avdelingene våre variere, men vi har flere rom på deling på huset som innbyr til variert aktiviteter. Paradis barnehage er en god plass å være, her er det voksne med omsorg i fokus, alltid et fang å sitte på og alltid en voksen klar for litt tull og tøys.

Barnehagen jobber med tverrfaglig prosjektarbeid og det har vært mange spennende tema, sist år jobbet vi med «vi lekke en bok» og det var mang kjente og kjære bøker som ble lest, dramatisert inne/ute og som barna fikk være kreative med.

1.2 Metodevalg

Prosjektarbeid

Vår viktigste arbeidsmetode er prosjekt og gjennom året har vi et stort prosjekt om høsten og et om våren. I tillegg har vi flere småprosjekter. Høstens prosjekt velger de ansatte ut fra hvor de tror barnegruppene er, det lages en projektskisse med tanker og ideer til hvordan avdelingene ønsker å jobbe med sitt tema. Projektskissen skal også sikre at vi jobber pedagogisk etter rammeplanens 7 fagområder. Det at vi lager en skisse gjør at vi gjennom prosjektet evaluerer og har mulighet til å gjøre endringer ut fra barnas fokus og interesser.

Etter hvert som avdelingene jobber med sine prosjekter vi avdelingens fysiske miljø gjenspeile dette gjennom dokumentasjon. Dere vil også få et innblikk i prosjektarbeidet gjennom pedagogiske skriv hver måned som viser hvordan det jobbes med prosjektet og dokumenterer gjennom bilder.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

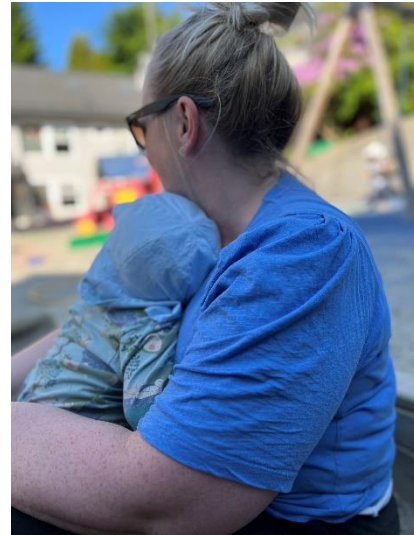
«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Vi bekrefter barnets følelser og hjelper barnet til å uttrykke egne følelser
- Vi viser at vi bryr oss om barnet ved å sette positive grenser og skape trygge rammer
- Vi ser det enkelte barn så det føler seg forstått og respektert.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Varme og omsorg er en forutsetning for å skape trygghet, trivsel og videre utvikling
- Vi viser at vi bryr oss om barnet ved å sette positive grenser og skape trygge rammer
- Vi justerer oss og møter barnet der det er ved å være lydhør og anerkjennende.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Gi barna erfaringer med å delta i et fellesskap
- Barna får erfare hvordan samarbeide og få venner, og ikke minst hvordan løse konflikter på en god måte
- Vi legger grunnlag for at barna skal danne vennskap, og skape et trygt, godt og inkluderende fellesskap gjennom lek og gode relasjoner.

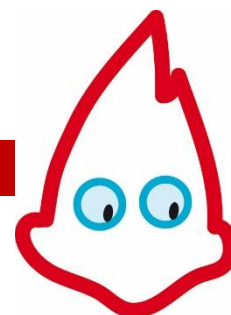

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Alle barn og barnehagen har behov for og rett til trygghet, omsorg nærhet og kjærlighet. Disse faktorene er et viktig fundament for barns videre utvikling, både i et psykologisk, utviklingsmessig og læringsperspektiv. For å skape et miljø der barna opplever følelsen av trygghet og trivsel er gode relasjoner avgjørende. Det er de ansatte i barnehagen som skal skape tilknytning i relasjonen med barnet. For å skape en relasjon, må de ansatte observere

barnet og lære barnet å kjenne. Gjennom observasjon og refleksjon skaper vi oss en god tilnærming til barna og gir tilpasset omsorg til enkeltbarn og barnegruppen. Tilvenningsperioden for nye barn er viktig at vi gjennomfører på en måte som skaper trygghet. Både barnet og foreldrene skal bli trygge på at barnet går til en god hverdag. Kort tid etter oppstart gjennomfører vi en oppstartsamtale som skal evaluere den første tiden i barnehagen, samt styrke vår evne til å tilpasse oss barnets behov på en god måte. Vi gir barn og foreldre tid og rom til tilvenning. Vi ser hvert barn som et enkeltindivid, som har ulike behov i en tilvenningsperiode.

2.2 Lek

Leken er en arena for barns utvikling av sosiale ferdigheter. Gjennom leken får barna oppleve vennskap, samhandling og fellesskap, og utvikler og styrker sin identitet og selvfølelse. Leken har en egenverdi og er indre motivert. Den har en drivkraft for utvikling av kompetanse og en forutsetning for lystbetont, livslang læring. I leken stimuleres barns kreativitet, fantasi, innlevelse og kommunikasjon, samt evnen til samarbeid og problemløsning. Leken er sentral for barns språkutvikling. Den gir barnet mulighet til å uttrykke og bearbeide opplevelser, følelser og erfaringer.

I Paradis barnehage setter vi barnas frilek høyt, og legger til rette for at leken skal være en arena for utvikling og mestring. Noen ganger trenger barn hjelp til å komme inn i lek, og enkelte barn strever med å få til leken. Da er det viktig med voksne som ser, er til stede og støtter barna i leken. Personalet har ulike roller i barnas lek, som eksempelvis observatør, rekvisitør, lekende og lekeleder.

I barnehagen skal barn møte et lekemiljø som er tilpasset deres interesser, alder forutsetninger og kulturelle bakgrunn.

Alle barnehager har fått en ny mobbelov som skal være med å sikre at alle barn har en trygg og god barnehagehverdag. Vi har en bevissthet rundt temaet og er tett på barna gjennom dagen. Dette gjør vi ved å observere enkeltbarn og gruppedynamikk. Gjennom lek får barna øve på konfliktløsning og måtte gi og ta i ulike deler av leken, her støtter vi og veileder for å vise hvordan vi inkluderer og er bevisst på faren for at barn blir ekskludert.

Slik legger vi til rette for lek:

- Lekemiljøet på den enkelte avdeling er tilpasset den aktuelle alderen, samtidig som det er noe å strekke seg etter.
- Leker og utstyr er plassert slik at det er innbydende, tilgjengelig og stimulerer barnas nysgjerrighet.
- Personalet balanserer mellom å være veileder og skape rammer, samtidig som vi er bevisst på når vi skal tre tilbake for å gi rom for barnas egen lek.
- Vi bruker prosjektets tema som inspirasjon til lek.

Læring

Læring skjer i samspill med andre mennesker, og vi lærer hele tiden. Læringen skjer i både formelle og uformelle situasjoner, og personalet legger til rette for varierte aktiviteter gjennom dagen slik at barna får bidra i egen og andres læring. Vi anerkjenner barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. Personalet har en bevisst holdning til at alle situasjoner gjennom dagen er potensielle lærings situasjoner, dette gjør at vi sikrer gode prosesser. Gjennom arbeidet med de ulike prosjektene våre får barna undersøke, oppdage og forstå sammenhenger. Dette sikrer mestring og progresjon ved bruk av barnas egen interesser. Progresjon sikres også gjennom å tilpasse innholdet etter barnas nivå og kunne endre planer og arbeidsmetoder underveis. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

Slik legger vi til rette for læring:

- Barna opplever læring gjennom ulike typer lek og aktiviteter
- Barnas interesser og nysgjerrighet møtes på en anerkjennende og engasjert måte
- Barna opplever mestringsfølelse
- Personalet legger til rette for progresjon gjennom å tilføre nytt materiell, nye tema og nye innspill
- Personalet lar barna utfordre seg og tilegne seg erfaringer innenfor tilpassede interesser, kunnskap og ferdigheter
- Gjennom prosjektarbeid reflekterer barna sammen med personalet rundt situasjoner, temaer og erfaringer

2.3 Barns medvirkning

Ifølge barnehageloven og FNs barnekonvensjon har barn rett til medvirkning og rett til å uttrykke seg om sin hverdag i barnehagen. Barnas demokratiske deltakelse i barnehagen er viktig, og barna får mulighet til å medvirke og delta i fellesskapet, det blir lyttet til og oppfordret til å uttrykke egne ønsker, ideer og følelser. Gjennom vårt arbeid med prosjekt er barna aktivt deltakende og blir sett på som kompetente. Det er barna som, sammen med de voksne og ut fra deres alder og modenhet, viser vei for prosjektenes innhold og varighet. Barna får gjennom prosesser og i etterkant av prosjekter uttrykke seg nonverbalt og verbalt om erfaringer med og interesse for prosjektet.

Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. Personalet må derfor være bevisst i sin kommunikasjon og tilrettelegge for hvert enkelt barn underveis.

Slik legger vi til rette for medvirkning:

- Ved valg av prosjekt tar vi utgangspunkt i barnas interesser. Vi observerer og evaluerer underveis og justerer prosjektet etter barna. Barna er også delaktig i evalueringen.
- Vi er tilstedeværende og lyttende

- Barna får komme med egne ideer og forslag, de oppmuntres til å dele med fellesskapet
- Vi lar barna få oppleve å bli sett og hørt gjennom deres ulike uttrykksformer
- Vi er rollemodeller og lar barna få uttrykke sine interesser, behov og ønsker

2.4 Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt fellesskap.

Barna skal inviteres til samtale om normer for samhandling, samt utforme normer for samhandling i fellesskap.

Slik legger vi til rette for vennskap og sosial kompetanse:

- Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner.
- Støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

2.5 Mangfold

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, vedsette og fremme mangfold og gjensidig respekt.

Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Mangfold skal brukes som en ressurs i det pedagogiske arbeidet, samt støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Slik jobber vi med mangfold:

- Det er viktig at vi synliggjør variasjoner i verdier, religion og livssyn
- Vi leger til rette for kultur møter, gir rom for barnas egen kulturskaping og bidrar til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap
- Vi bidrar til at mangfold skal være en naturlig del av hverdagen, vi lærer ord på ulike språk, vi lærer om ulike dager vi markerer og hvordan vi markerer.
- Vi jobber med trekke fram at ulikheter er berikende, at er vi forskjelli kan vi lære av hverandre og få nye erfaringer.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Vi har dette året satsingsområdet språk, tekst og kommunikasjon, med fokus på kommunikasjon. Å gi barna verktøy til å kunne kommunisere enten verbalt eller nonverbalt er et viktig punkt i vårt prosjekt. Dette hjelper barn uavhengig språk og utfordringer til å være en del av fellesskapet og få kjenne på tilhørighet og mestring.

Årets prosjekt heter «Kommunikasjon på 100 måter», men avdelingene har sine egne titler under dette for å følge barna sine interesser. Her brukes det musikk, bilder, eventyr og tegn til tale for å oppmuntre til kommunikasjon.

Når vi jobber prosjektbasert så lager vi i oppstarten en prosjektskisse, denne skissen skal ha med hvordan vi jobber opp mot de 7 fagområdene fra rammeplanen for barnehage.

De 7 fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Nærmiljø og samfunn
- Etikk, religion og filosofi
- Antall, rom og form
- Natur, miljø og teknologi
- Kunst, kultur og kreativitet
- Kropp, bevegelse og helse

3.1 Fagområder

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Gjennom hele året og alt vi gjør arbeider vi med språket som basiskompetanse. Gjennom arbeidet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barnehagen skal også bidra til at barn leker med språk, symboler, tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. Vi som ansatte skal gjennom arbeidet være rollemodeller gjennom hele dagen, vi benevner alt vi gjør og speiler barna og gjentar og bekrefter. Vi har på alle avdelingene våre tilgjengelige bildekort som vi bruker i støtte for barn som enten har annet morsmål, ikke har verbalt språk eller som eventuelt har utfordringer med språkkompetansen.

Personalet synliggjør språklig og kulturelt mangfold, støtter barnas ulike kulturelle uttrykk, identiteter og fremmer mangfoldet i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer. Vi har bøker tilgjengelig på alle avdelinger, det brukes drama og skuespill, rim og regler i hverdagen, men også spesielt opp mot prosjektarbeidet. Vi har og et språkrom der det er bøker til alle aldre, det er konkrete til å kunne «leke» ut bøkene og det er eventyr som er laminert og med magneter så man selv kan lage egne eventyr på magnetavler. På denne måten ønsker vi å oppmuntre barna til å bruke det språket de har til å kommunisere med og samtidig ha muligheten til progresjon i utvalget tilgjengelig.

Personalet i barnehagen har deltatt på tegn-til-tale kurs våren 23, og bruker aktivt tegn til tale, dagtavle samt tematavler (bilde støtte) i daglige situasjoner sammen med barna. Sammen med barna øver vi oss på tegn til tale, ved blant annet å ha «ukens/månedens tegn på avdelingene. Dette bidrar til at vi også med barn som har nonverbal kommunikasjon kan ha språk som basiskompetanse og klare å kommunisere og gjøre seg forstått.

Gjennom kontinuerlig arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna:

- Bruker språk(verbalt/nonverbalt) til å skape relasjoner, deltar i lek og som redskap til å løse konflikter
- Opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- Utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematikk i barnehagen er en naturlig del av hverdagen og brukes i de fleste av våre daglige aktiviteter. Vi har gradvis progresjon som f.eks fra småbarn der vi lærer sortering, kategorier, form og farge og begynnende romforståelse. Så går det gradvis til måling, telling, de er med og lager mat og bruker måleverkøy, vi begynner å lære størrelser og preposisjoner m.m. De ansatte er her med og benevner underveis i lek, på tur, og sammen så utforsker og videreutvikler de den matematiske kunnskapen.

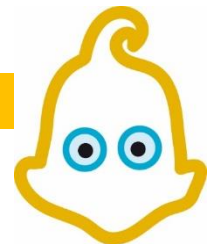
3.2 Digitale verktøy

Personalet bruker digitale verktøy som Ipad og Pc sammen med barna slik at de får erfaring med bruk av digitale verktøy. Det innhentes informasjon om ulike tema vi arbeider med, og barna deltar aktivt i dette. Vi tar bilder som dokumenterer barnas hverdag og bruker bilder i det pedagogiske arbeidet. Ute på tur i naturen oppstår undring om ting vi oppdager og da brukes digitale verktøy for å støtte barnas begreper og nysgjerrighet. Slik opplever barna større kunnskap om naturen. Personalet utviser digital dømmekraft og bidrar til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Vi tar bilder underveis i hverdagen, både i prosjektarbeid, på turer og ved frilek. Her er det viktig at vi hører på barna om de ikke ønsker å bli tatt bilder av. Vi snakker med barna om bildene vi tar og de ansatte er da bevisst sitt etiske ansvar for det man legger ut. Bildene og små videosnutter vi tar i løpet av dagen er også tema til samtale med barna og bidrar også til at barna kan medvirke i evaluering av dagen. Personalet er bevisst på personvern ved bruk av medier, og diskuterer og reflekterer over etisk bruk av bilder.

Barnehagen var en av de første barnehagene som tok i bruk Vigilo kommunikasjon som kommunikasjonsplattform mellom barnehage og hjem. Vigilo er også et godt planleggingsverktøy og kan være med å dokumentere praksis på en god måte både for barn og foreldre. Vi legger ut mye informasjon, som er viktig og relevant for dere og barna, så vi håper dere er aktive og følger med på det som blir lagt ut. Vi legger ofte ut bilder fra dagen eller måneden, som er en fin inngang for dere foreldre å ha gode samtaler med barna. Se på bildene sammen med barna og la barna fortelle om opplevelsene de har hatt.

Digitale verktøy er en naturlig del av hverdagen til mange barn og vi ser i at mange kan håndtere spesielt telefoner og ipad, her må vi veilede i å gi barna kunnskap om hva man skal bruke det til.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Kommunikasjon – alle barn skal oppleve å bli forstått og lyttet til

I Rammeplan for barnehage står det: «Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer»

Barnas språk utvikles gjennom samspill og samtale med andre, og språkarbeid er noe som skjer hele tiden gjennom barnehagedagen. Hos oss møter barna et språkmiljø som støtter barnas språkutvikling, med voksne som vektlegger trygghet og omsorg i relasjonen og bruker språket aktivt i samspill med barna hele dagen. Personalet legger også til rette for språklig samhandling barna imellom, gjennom f.eks lek, eller samtaler rundt lunsjbordet om felles opplevelser. Gjennom slike samtaler om opplevelser, tanker og følelser tilegner barna seg en bred språklig kompetanse. De lærer også å følge opp andres innspill, holde fast på et tema og videreføre det.

I barnehagen møter barna ulike språk, språkformer og dialekter gjennom lek med rim og regler, sanger, inntrykk og uttrykk i samlinger, i lek, i bøker, på turer og sammen med de andre barna. Barna erfarer og leker med språk, symboler og tekst, de er nysgjerrige, får hjelp til å bli bevisst bruken og utvikler forståelse for språk.

Lek er barnas viktigste arena for læring, både språklig, sosialt emosjonelt og motorisk, og gjennom å delta i variert lek får barna erfaring med å bruke språket. Personalet bidrar til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek, og gir barna hjelp til å kommunisere i leken.

Fortelling, litteratur og høytlesing er viktig for et godt språkmiljø, og sentralt i barnehagens språkarbeid. Gjennom høytlesing i små og store grupper gir vi barna felles referanser som blir utgangspunkt for lek og samtale.

Vi vil i dette arbeidet se på:

- Lekemiljøet
- Dagsrytme/overganger
- Kommunikasjon barn/voksen
- Hvor plasserer de voksne seg ute/inne?

Prosjektarbeid:

Høstens fellesprosjekt er som sagt «Kommunikasjon på 100 måter»

Avdelingene har valgt hver sine måter å jobbe med dette på:

Storbarn – Dyr i Afrika

Småbarn – Frigg: Verbal og nonverbal kommunikasjon

Frøya: Jungelboken

Snorre: Utrykningskjøretøy

Slik jobber vi med prosjektet:

- Vi tilrettelegger det fysiske miljøet slik at barna får mulighet til å utfolde seg i et utfordrende, utviklende og spennende språk- og lekemiljø
- Vi lager temakasser med materiell til ulike tema som kan inspirere barna til lek
- Barna blir kjent med sanger, rim og regler, og vi bruker konkrete og bevegelse
- Vi gjør oss kjent med ulike begreper opp mot prosjektet og bruker språket i lek
- Vi bruker billedkort, konkrete og støttemateriell for å styrke kommunikasjon og språk
- Vi støtter barna i deres måte å kommunisere på, og lar de få utforske ulike sider ved språk og kommunikasjon

- Barna på storbarn får erfaring med dramatisering ved å få utdelt roller, småbarn ved at det er utkledningsklær eller rekvisitter opp mot prosjektet tilgjengelig til å kunne gå inn i roller på eget initiativ
- Personalet bruker språket aktivt gjennom hele barnehagedagen.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Våre planer tar utgangspunkt i Rammeplan for barnehagen som er vårt overordnede dokument.

4.2.1 Dokumentasjon

Barnehagens årsplan, som utarbeides av pedagogene i samarbeid med personalet, viser hvordan vi omsetter rammeplanens mål og innhold til vår pedagogiske praksis. Med bakgrunn i årsplanen lages det prosjektskisser, månedsplaner på de ulike avdelingene, samt ukeplaner med arbeidsoppgaver for de ansatte. Evaluering av barnehagens pedagogiske arbeid skjer i etterkant av hvert prosjekt. Det evalueres hvordan prosjektet har vært sett i lys av vårt satsningsområde, om barna har fått medvirket, opplevd utvikling og læring. Barna deltar i denne evalueringen ut fra deres alder og forutsetning.

Pedagogiske planer evalueres hvert halvår – en evaluering som sier personalet noe om vi er på riktig vei i vårt pedagogiske arbeid. Barnehagen dokumenterer det pedagogiske arbeidet gjennom månedsskriv til alle foreldre. I dette dokumentet vil det tydeliggjøres hvordan avdelingen jobber med satsningsområde og prosjekt. Vi dokumenterer også gjennom bilder på vegger i barnehagen og via Vigilo, som er vårt kommunikasjonsmiddel i forhold til foresatte.

Daglig dokumentasjon er også viktig i vår barnehage. Foreldre mottar informasjon om barnets dag i barnehagen ved henting. Barna medvirker i både planlegging, evaluering og dokumentasjon ut ifra alder og modning. Personalet observerer og har uformelle samtaler med barna, men også planlagte barnesamtaler/barneintervju.

4.2.2 Vurdering

Årets vurderingsområde: Kommunikasjon

Mål: Alle barn skal erfare å bli lyttet til

Hvordan:

- personalet er lydhøre for alle måter å kommunisere på
- personalet tilegner seg nye måter å kommunisere med barna på, her bildekort, tegn, ord på morsmål, kroppsspråk osv.
- vi tilpasser oss etter hvem vi kommuniserer med

Vurderingsmetode:

- Refleksjoner på pedagogiske ledermøter, avdelingsmøter og personalmøter
- Barnesamtaler
- Erfarings- og kunnskapsdeling i personalet

Evaluerings:

August 2023: Hvor er vi når vi starter

Januar 2024: Hvor er vi nå

Mai 2024: Sluttevaluering av dette vurderingsområdet

Det evalueres også underveis, trenger vi å gjøre noen justeringer? Dette gjøres på avdelingsmøter og inkluderer hele personalet.

Ansvarlig for gjennomføring:

- Styrer
- Pedagogiske ledere

4.2.3 Oppfølging

Ved sluttevaluering har alle avdelingene levert inn sin evaluering av sitt arbeid, her ser vi om det er behov for å gjøre justeringer. Det vi alltid må evaluere er hvorfor vi tar de valgene vi gjør, hvem tar vi valgene for.

Progresjon:

Progresjon handler om at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang i barnehagen. For å kunne sikre progresjon kreves engasjerte og faglige ansatte som kjenner alle barna godt og som dermed tilrettelegger for progresjon både for det enkelte barn og i barnegruppen. Store barns læring bygger videre på lærdom fra tidligere og for å få progresjon må man tilpasse innholdet etter barnas interesser og nivå og kunne endre planer og arbeidsmetoder underveis, ut ifra barnas utvikling.

God kvalitet og progresjon krever tid og prosjektarbeidene våre går over et halvår for å sikre dette, og prosjektskissene blir også tilpasset de ulike avdelingene.

En progresjon innenfor prosjektene: «Dyr i Afrika», «Verbal og nonverbal kommunikasjon», «Utrykningskjøretøy» og «Jungelboken» kan være:

- Eventyr og utstyr til å kunne spille de ut er lett tilgjengelig
- Man har felles samtaler og scenario rundt de ulike historiene/fortellingene
- Vi spiller forestillinger for de andre barna
- Vi lar barna bruke ulike former for kommunikasjon
- Bilder henger lett tilgjengelig for barn til å kunne se, ta ned og snakke rundt
- Barna får utøve sin form for kommunikasjon og føler mestring
- Vi øver oss på tegn, bilder, språk og nonverbal kommunikasjon innenfor de ulike prosjektene
- Barna får utøve drama, teste egne grenser og føler mestring
- Barna lærer om utrykning og de ulike kjøretøy
- Barna lærer gjennom prosjektet sammen med utviklingsarbeidet om hvilke dyr, hvilke språk, hvilken musikk og hvilken mat man spiser i Afrika (Malawi) som vi har mye om nå på høsten. Dette er med og løfter det videre og gir nye utfordringer.

Kultur og tradisjoner

Gjennom 30 år har barnehagen bygget opp tradisjoner som har betydning for oss - noen har falt fra og andre har kommet til. Mange av våre tradisjoner vektlegger samarbeid på tvers av avdelinger, noe som skaper samhold og fellesskap for store og små. Tradisjoner skaper forventinger, gir gjenkjennelsesglede og bidrar til å markere årets rytme.

Markeringer i 2023/2024 vil være:

- FN-dagen/Åpen dag til innsamling for Forut
- Luciafeiring
- Nissefest
- Kirkebesøk
- Samenes nasjonaldag
- Karneval og fastelavn
- Barnehagedagen

Samarbeid

Vi vektlegger et godt samarbeid med foreldre, og har alltid barnets beste i fokus. Vi ønsker et samarbeid basert på gjensidig respekt og tillit.

For å skape den beste hverdag for barnet er vi avhengig av god informasjon fra foreldre. God kommunikasjon mellom barnehage og hjem er også viktig da små barn observerer stemning som igjen påvirker trygghet.

Vi er opptatt av tett dialog i hverdagslig kommunikasjon med foreldre, og har også tilbud til foreldre om 1-2 foreldresamtaler i løpet av barnehageåret. Ved tilvenning tilbyr vi oppstartsamtale. Vi har to foreldremøter – et for nye foreldre på våren og et for hele foreldregruppen på høsten.

Barnehagen bruker foreldreappen «vigilo» som en plattform for kommunikasjon med foreldre/foresatte. Her deler vi informasjon om barnegruppen og enkeltbarn, bilder, tekst og pedagogiske skriv. Vigilo er en toveis kommunikasjonskanal der personalet og foreldre kan utveksle diverse beskjeder og informasjon. Barnehagen forventer at foreldre oppdaterer seg daglig på Vigilo.

Internt i barnehagen har vi ulike samarbeid. Avdelingene for barn mellom 3-6 år samarbeider om turer, omkring prosjektarbeid, og førskolegruppen er samlet på tvers av avdelingene. Et slikt samarbeid fremmer et godt miljø i barnehagen og et felles pedagogisk fokus.

Småbarnsavdelingene samarbeider også rundt prosjektarbeid

Barnehagen har et foreldreutvalg bestående av representanter for foreldregruppen på alle avdelinger, samt et samarbeidsutvalg bestående av representanter fra foreldre, ansatte og eier. Samarbeidsutvalget og barnehagen har møter to ganger årlig, i tillegg til godt samarbeid rundt arrangement i barnehagen.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Ved valg av utviklingsarbeid så ser vi på hva vi ønsker å jobbe med for å gjøre barnas hverdag bedre og tryggere. Gjennom bruk av observasjoner, samtaler med barna i hverdagssituasjoner og tilrettelagte barnesamtaler og brukerundersøkelser/foreldresamtaler ser vi på hva vi trenger å bli bedre på. Hva ønsker barna mer av og hva ønsker foreldrene at vi skal ha mer fokus på i vårt arbeid. Fau har også en rolle inn i dette arbeidet som gjennom sine møter tar med seg inn i Su tilbakemelding fra den samlede foreldregruppen.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Barnesyn handler om hvilket syn personalet har på det barn, hva tror vi de kan, hvordan gir vi de muligheten til å vise all kompetansen de innehar allerede fra de er helt små.

Læringssyn – Vi vet at læring skjer gjennom lek, både i frilek og tilrettelagt lek. Personalet legger til rette for at barna skal få varierte erfaringer som gir erfaringer med samspill, omsorg, empati, selvstendighet, motstand og mestring. Vi støtter barnet i å få en helhetlig læring gjennom lek og deltakelse i hverdagslige aktiviteter.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse Kvalitet i barnehagen er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene, det vil si barna, foresatte og barnehagens ansatte. Barn blir til i møte med sine omgivelser, og i dette møtet bygger barn identitet og kunnskap. Gode relasjonelle ferdigheter er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Det å delta i fellesskap og oppleve vennskap støtter barnets selvfølelse og gir rom for å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andre. Ansatte i barnehagen er viktige personer for barna, og det er derfor av stor betydning at ansatte møter barna med respekt, likeverd og empati. Å anerkjenne barnet som subjekt betyr å møte den enkelte som et individ som kan forholde seg til seg selv, med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er en kontinuerlig prosess som skjer i samspill med omgivelsene og de menneskene man møter på veien. Danning synliggjør forståelsen for felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. I vår barnehage møter vi barna på deres premisser, for kun da kan vi lede dem videre til å bli selvstendige og dannede mennesker. For oss er det viktig at hvert enkelt barn utvikler evnen til å uttrykke egne synspunkter og samtidig ta hensyn til fellesskapet – en handlingskompetanse. De voksne i barnehagen støtter og anerkjenner barns perspektiver og handlinger, samt utfordrer deres tenkning og gir rom for utforskning. Barna opplever en begynnende demokratiforståelse gjennom respekt for forskjellighet og gjennom deltakelse i fellesskapet i barnehagen. De opplever at de kan påvirke bestemmelser og at uenigheter og motsetninger er lov. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barnautviler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Slik legger vi til rette for danning:

- Vi er gode rollemodeller ved å praktisere normer og verdier fra hverdagslivet • Vi støtter enkeltbarnet i sin utvikling av identitet og selvforståelse
- Vi støtter barna i utviklingen til å bli en aktiv og engasjert deltaker i fellesskapet, og fremmer demokratiske verdier.
- Vi veileder barnet mot å finne gode verktøy til å takle motgang, sette grenser, håndtere konflikter og å kunne justere seg ut fra situasjonen
- Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive med barna.
- Vi skal også utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk samt ivareta barnas personvern.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon handler om at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang i barnehagen. For å kunne sikre progresjon kreves engasjerte og faglige ansatte som kjenner alle barna godt og som dermed tilrettelegger for progresjon både for det enkelte barn og i barnegruppen. Store barns læring bygger videre på lærdom fra tidligere og for å få progresjon må man tilpasse innholdet etter barnas interesser og nivå og kunne endre planer og arbeidsmetoder underveis, ut ifra barnas utvikling. God kvalitet og progresjon krever tid og prosjektarbeidene våre går over et halvår for å sikre dette, og prosjektskissene blir også tilpasset de ulike avdelingene.

V. Overganger

Paradis barnehage har trygghet i fokus, og dette gjelder særlig i overganger. Det beste for barnet er alltid i fokus og vi jobber systematisk for å legge til rette for gode overganger.

a. Tilvenning i barnehagen

Vi har både barnet og foreldre i fokus og er opptatt av å trygge alle parter. Vi har stort fokus på at barnet skal få tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Vi tilpasser til det enkelte barn og er i dialog med foreldre hele veien. Trygge foreldre gir trygge barn. Vi ser viktigheten av at foreldre får bli trygge i prosessen og at vi underveis er i tett dialog med foreldrene og sammen finner et godt tempo på tilvenningen.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Arbeidet med overgang til stor avdeling starter allerede i februar/mars måned. Det pedagogiske lederteamet jobber da med å utforme gode barnegrupper. Tilvenning til stor avdeling starter når barnegruppene er klare. Da organiseres besøksdager og aktiviteter slik at de små barna etablerer relasjoner til både personalet og andre barn på ny avdeling.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Barnehagen starter allerede i august opp med eget opplegg for førskolebarna. De eldste barna får mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og legger til rette for at de har med seg erfaringer, kunnskap og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og god motivasjon for skolestart. Barna erfarer å takle motstand, løse konflikter, utvikle vennskap og bevissthet rundt egne grenser. Vi jobber med selvstendighet og trygghet.

Førskolegruppen drar ukentlig på felles turer, samt har pedagogisk opplegg i barnehagen avdelingsvis. Barnehagen samarbeider med de ulike skolene i form av nettverksmøter/samarbeidsmøter. Barnehagen overfører relevant informasjon i samarbeid med hjemmet for å sikre best mulig grunnlag for en god oppstart på skolen.

VI. Foreldremedvirkning

Vi vektlegger et godt samarbeid med foreldre, og har alltid barnets beste i fokus. Vi ønsker et samarbeid basert på gjensidig respekt og tillit. For å skape den beste hverdag for barnet er vi avhengig av god informasjon fra foreldre. God kommunikasjon mellom barnehage og hjem er også viktig da små barn observerer stemning som igjen påvirker trygghet.

Vi er opptatt av tett dialog i hverdagslig kommunikasjon med foreldre, og har også tilbud til foreldre om 1-2 foreldresamtaler i løpet av barnehageåret. Ved tilvenning tilbyr vi oppstartsamtale. Vi har to foreldremøter – et for nye foreldre på våren og et for hele foreldregruppen på høsten. Barnehagen bruker foreldreappen «vigilo» som en plattform for kommunikasjon med foreldre/foresatte. Her deler vi informasjon om barnegruppen og enkeltbarn, bilder, tekst og pedagogiske skriv. Vigilo er en toveis kommunikasjonskanal der personalet og foreldre kan utveksle diverse beskjeder og informasjon. Barnehagen forventer at foreldre oppdaterer seg daglig på Vigilo.

Barnehagen har et foreldreutvalg bestående av representanter for foreldregruppen på alle avdelinger, samt et samarbeidsutvalg bestående av representanter fra foreldre, ansatte og eier. Samarbeidsutvalget og barnehagen har møter minimum to ganger årlig, i tillegg til godt samarbeid rundt arrangementer i barnehagen.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling omfatter naturen, økonomi og sosiale forhold. Definisjonen på bærekraftig utvikling lyder slik: “En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge muligheten for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”. Personalet skal lære barna å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Personalet skal fremme verdier, holdninger og praksis rundt en mer bærekraftig drift av barnehagen og tilrettelegge for at barna skal få være med å erfare arbeid rundt miljøet.

Barnehagen har i oktober i sammenheng med FN dagen og åpen dag en gjenbruksstasjon med klær og leker som foreldre leverer inn ting til og kan hente ut om de ønsker.

Personalet skal:

- Bidra til å gi barn erfaring om miljøet og hvordan vi kan ta vare på den
- Lære barna om hvorfor vi sorterer og godene ved gjenbruk
- Legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet
- Gi barna naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Paradis barnehage

Birkelundsbakken 7

5231 Paradis

barnehage.paradis@bergen.kommune.no

www: [Bergen kommune - Paradis barnehage](https://www.bergen.kommune.no/paradis-barnehage)

**BERGEN
KOMMUNE**